СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК XLIX. Ч. 292. Джерзі Сити, Н. Дж., четвер, 18-го грудня 1941. No. 292. Jersey City, N. J., Thursday, December 18, 1941. VOL. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

Всі Попирають Воєнні Змагання Краю

Американці, Хоч Ріжного Походження, Станули Одностайно при През. Рузвелті й Уряді. Між Заявами Відданости Вичисляють Заяву Українського Конгресового Комітету.

НЮ ЙОРК. — Найвпливовіша американська газета, „Ню Йорк Таймс", подає в числі з 17. грудня 1941. р., що українці, як й інші національні групи в Америці, станули всецілo по стороні президента Рузвелта та заявили свою всебічну поміч у війні проти тоталітарних держав та їх намагань поневолити цілий світ. „Таймс" цитує телеграму, яку вислав Український Конгресовий Комітет до президента Рузвелта, в якій кажеться, що на засіданні Конгресового Комітету, яке відбулося в суботу 13. грудня ц. р. в готелі „Пенсильвенія" в Ню Йорку, рішено доложити всіх старань, щоб американці українського роду допомогли Америці виграти цю війну. Подібне становище заняли поміж мадярські організації та „Американський Комітет для Охорони роджених на Чужині американців", як й інші.

ЯПОНЦІ ОБСТРІЛЮВАЛИ ДВА ГАВАЙСЬКІ ОСТРОВИ

ВАШИНГТОН. — Комунікат фльоти подає, що японські воєнні кораблі обстрілювали пристань Кагулюї на острові Мауі, що лежить 100 миль на полудневий схід від Гонолюлю. Вони обстрілювали рівнож острів Джанстон, що лежить ще дальше на полудневий схід від Гонолюлю. Є це перше спроба японців обстрілювати Гавайські Острови від нападу з дня 7. грудня ц. р., коли то почали війну бомбардуванням пристані Перл Гарбор. Як доносять американські комунікати, японці не заподіяли великих втрат своїми обстрілами. В тому самому часі японські літаки бомбардували острів Вейк, 2,000 миль на захід від Гонолюлю, де американська залога сміло відбиває всякі ворожі напади від самого початку війни. З Филипинських Островів, крім зістрілення кілька японських літаків, не чути про більші операції.

КОНГРЕС УХВАЛЮЄ ВОЄННІ ПРАВА ДЛЯ ПРЕЗИДЕНТА

ВАШИНГТОН. — Обидві палати Конгресу у воєнному поспіху ухвалили цілий ряд законів, які надають президентови Рузвелтови воєнні, майже необмежені права, в справі вжиття усіх зусиль держави для вигри. Ці закони, які вповні нагадують права президента Вилсона з 1917. р. — дають президентови право розпоряджати військами й кораблями, заводити цензуру, контролювати маєтки чужинців, як рівнож регулювати торговлю з чужими народами. Сенат та палата послів приготовляються рівнож для ухвали закону в справі реєстрації всіх мужчин від 18. до 64. року життя.

СЛІДЧА КОМІСІЯ В СПРАВІ НАПАДУ НА ПЕРЛ ГАРБОР

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт іменував спеціяльну комісію, зложену з 5-ох людей, яка має перевести доходження, як було з воєнним поготівлям в Гавайських Островах в часі першого японського нападу, 7. грудня ц. р. До тої комісії входять такі члени: майор-генерал Френк Р. МекКой, голова „Форейн Палиси Асосіейшен"; ген. Джозеф П. МкНарней, адмірал Вилієм Г. Станлей, б. шеф морських операцій, адмірал Джозеф М. Рівс, б. командант фльоти, та член Найвищого Суду Овен Дж. Робертс, який є головою комісії.

ПРЕЗИДЕНТ ІМЕНУЄ ДИРЕКТОРА ЦЕНЗУРИ

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт іменував Майрона Прайса, редактора відомого пресового концерну „Асошіейтед Прес", головним директором воєнної цензури. Він буде мати дорадчий комітет, зложений з представників департаментів війни, маринарки та стейту, як рівнож інших федеральних агенцій, які ведуть інформативну службу для потреб федерального уряду.

РУЗВЕЛТ НАТЯКАЄ НА ОДИН МІЖ-АЛЯНТСЬКИЙ ШТАБ

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт заявив на пресовій конференції, що підготовка в справі заведення одного міжаліянтського воєнного штабу іде повним ходом вперед. Всі ці держави й народи, що воюють з тоталітарними державами, мають своїх представників у згаданому штабі. Цей натяк президента прийшов саме в пору, коли Клемент Р. Атлі, член британського уряду, рівнож згадав в палаті послів про потребу такого штабу, а уряд Чіянг Кай-шека домагається виповідження війни всім тоталітарним державам. Коли б прийшло до створення такого штабу, то першу ролю в нім гратимуть Злучені Держави Америки, Велика Британія, Китай та Совєтський Союз.

ВОЄННИЙ СТАН В АРГЕНТИНІ

БУЕНОС АЙРЕС (Аргентина). — Аргентинський уряд під проводом заступника президента Рамона Кастілія видав спеціяльний декрет про впровадження воєнного стану на цілій території Аргентини. Розпорядження це звернене в першу чергу проти тих елементів, які відносилися прихильно до Німеччини та використовували невтральну Аргентину для ведення пропаганди проти Америки.

До Американців Українського Роду

Дня 7. грудня б. р. напали на наш край збройні японські сили в спосіб неспровокований, підступний і зрадливий і нанесли нам ось таким несподіваним нападом велику шкоду в людях і майні. Вслід за тим японський уряд виповів Злученим Державам війну, хоч, як знаємо, ні наш уряд, ні американський нарід, не дали ні до нападу, ні до виповідження цеї війни найменшої причини. Бож як уряд так і президент Рузвелт докладали весь час усіх зусиль, щоб вдержувати з Японією давні, бо майже столітні дружні відносини.

Знову 11. грудня б. р. виповів Злученим Державам війну німецький уряд Адольфа Гітлера, що то є властивим виновником світової трагедії й війни, а в тому і цього злочинного кроку, що його повзяла Японія, а далі ще й цього, що його допустилась Італія, що теж виповіла Злученим Державам війну, на приказ Гітлера і під його натиском.

Ось таким робом миролюбний американський нарід опинився у війні, хоч він ніколи не думав на нікого нападати, нічию землю забирати і нікого поневолювати, а тільки помагав тим силам і народам, що бажали вдержувати і шанувати людську гідність та права людини, що бажали мира і справедливости в світі, що були проти ограблювання і поневолювання слабших.

Отже війна ця — це накинена нам війна. Накинена тими, що ненавидять американський спосіб думання і життя, американську релігійну і расову терпимість, американські свободи слова, преси, зборів і т. д.

Ця війна — це війна цілого американського континенту, що стоїть солідарно проти напасників, бо нападено на землі, що є американськими посілостями. По нашій стороні є теж держави і народи, що обєднані під прапором могутньої Великої Британії. Зо Злученими Державами є далі всі ті народи, що їх землі загарбали націстівські напасники. Між тими народами є і той 45-міліоновий український нарід, якого кров пливе в наших жилах, чи з якого землі ми походимо. Як знаємо, цей нарід опинився тепер у націстівській неволі.

По стороні Злучених Держав і їхніх союзників є теж найбільші воєнні сили, як і є величезні матеріяльні багатства та все те, що є потрібне, щоб війну не тільки зачати, але щоб її вести хочби і найдовше й виграти. Та крім цього є ще рішуча постанова цілого народу, виявлена президентом Френклином Д. Рузвелтом, що раз ввійшовши у війну, Злучені Держави не приймуть ніякого іншого її висліду, а тільки остаточну і повну перемогу. Таку, що зломить усі джерела міжнародньої брутальности в такий спосіб, щоб вони вже ніколи не могли піднятись. Таку перемогу, що дасть усім народам змогу жити в спокою, не лякаючись ніякого нападу і насильства з боку сильнішого чи напастливого та заживаючи тих свобід, що їх має і визнає американський нарід.

З довірям до нашої збройної сили і з рішучою поставою нашого народу — ми осягнемо остаточний тріумф, запевняє нас президент Рузвелт. Але заки це станеться, треба буде видержати довгу і важку боротьбу, каже президент. А перемога зродиться з крови, поту і сліз.

Ось ті тверді слова треба нам усім постійно мати на приміті. А вслід за тим треба кожній і кожному з нас додати своєї власної крови і свого власного поту, щоб і собі причинитись до цього, щоб та перемога прийшла якнайскорше.

Саме тому взиваємо молодих і старих, жінок і чоловіків, виконувати якнайчесніше й найсолідніше те все, чого уряд від нас у ті воєнні часи вимагає, бо це іде про судьбу нашого краю, себто нашу власну і тих, що по нас прийдуть.

В першу чергу треба сповнити чесно й вірно свій військовий обовязок. Треба кожному, що спосібний до воєнного діла, бути в рядах американської армії й там поводитись так, як ті американські вояки — герої, про яких нам згадують уже перші американські воєнні комунікати.

Далі: Не може бути такої нашої родини, якаб не закупила державних бондів оборони краю; не може бути і такої організації, яка не сповнилаб цього горожанського обовязку; і не повинно бути між нами ні одного й ні одної, щоб не допомогли нашій державі в цій війні теж і матеріяльно, закуповуючи бонди, марки, чи іншим способом.

І не можна забувати за добродійну акцію. В першу чергу за: Американський Червоний Хрест. Треба затягнути в його ряди якнайбільше число нашого громадянства. І треба нашому жіноцтву охотно й громадно виконувати ті ріжні роботи, що допомагають тій благородній інституції гоїти воєнні рани і нещастя.

Знаємо, що наші громадяни виконують тепер у копальнях вугілля, в сталевих фабриках, в корабельних заводах, чи деінде, особливо важну працю, звязану тісно з обороною краю. Ці робітники — це теж вояки. Вони теж заважують на перемозі. І тому ми певні, що наше робітництво, розуміючи, що це іде теж і про їхнє життя і про їхню судьбу, працюватиме у воєнній промисловости з подвійними зусиллями, що теж буде виявом вірности своїй землі й владі.

Ще звертаємо увагу на те, що теперішні часи вимагають, щоби запанувала в краю повна згода і цілковита єдність, коли іде про оборону й інтереси краю. Усім нам треба стерегтись перед тими, що настроєні до нашого краю ворожо, або є агентами чужих інтересів, а також і тих, що спричинюють в краю замішання через нацьковування на невинних і добрих громадян.

Памятаймо, що коли ми, американці українського роду, будемо у теперішньому моменті завзятими і гарячими оборонцями тих великих і благородних принципів, за які бореться Америка, та коли за те, щоб ті принципи перемогли, ми дамо від себе більше, як від нас вимагають громадянські обовязки — то потім лекше буде нам обстоювати перед нашим урядом і світовими демократіями право на самостійне і державне життя того поневоленого тепер українського народу, з якого походимо, а якого доля лежить нам на серці.

УКРАЇНСЬКИЙ КОНГРЕСОВИЙ КОМІТЕТ:

Микола Мурашко, предсідник; **Антін Цурковський**, секретар;

Василь Шабатура, контрольор.

Недуга Пятнистого Тифу Охоплює Схід Европи

СТОКГОЛЬМ. — Шведські газети доносять за німецькими, що на сході Европи масово вибухає страшна пошесть пятнистого тифу. Положення дуже критичне. „Кракавер Цайтунг" клопочеться німецькими воєнними і урядовцями, перебуваючими на терені „польського генерального губернаторства" і радить їм, щоб не стрічались в трамваях, поїздах і інших публичних місцях з місцевим населенням, бо те населення завошивлене. А воші є найнебезпечнішими розсадником цеї недуги. Шведські газети далі наводять „Краківські Вісти", які теж стверджують, що на українських землях, захоплених німцями, поширюється недуга тифу. Всі школи на українських землях позамикані. Вкінці шведські кола наводять совєтські джерела, які говорять, що на фронті вдалось їм перехопити німецький санітарний звіт зо сходу Европи, в якім говориться, що недуга тифу поширюється не лиш серед цивільного населення, але також серед німецьких вояків, які на сто відсотків є завошивлені.

В АНГЛІЇ ДИВЛЯТЬСЯ НА ЦЕ СКЕПТИЧНО.

ЛОНДОН. — У звязку з відомостями, що на сході Европи вибухла пошесть пятнистого тифу, яка захоплює також німецьких вояків, англійські кола говорять, що треба на це дивитись з застереженням. Тиф в тих околицях все появлявся, але не в пошесній формі. Лише в минулій війні він вибух повною пошестю і в східно-европейських землях забрав пару міліонів жертв. Після всякої правдоподібности німці стараються своїх вояків охоронити від цеї недуги всіма способами, які стоять до їх розпорядимости.

СОВЄТИ ЗДОБУЛИ КАЛІНІН.

МОСКВА. — Совєтські війська вже десятий день продовжають офензиву, перед якою німці постійно відступають. Вони відбили тепер від німців головне місто Калінін і Петровськ. Німці на тім фронті цілковито розбиті. Їхні рештки в поспіху втікають. Совєтський штаб, як говорять в добре поінформованих колах, задумує використати успіхи цеї протиофензиви і кинути на фронт ще більші сили, щоб прогнати німців цілковито з совєтських територій. Ті кола кажуть, що недавно в Куйбишеві совєтські генерали мали наради на яких плянують наїзд на Німеччину.

НІМЦІ ПРИЗНАЮТЬ СИЛУ СОВЄТІВ.

БЕРЛІН. — Німецький мілітарний аналіст, підполковник Сольдан, помістив в „Фелькішер Беобахтер" статтю, в якій говорить, що німецька армія має в Совєтах величезні трудноші, бо противник надзвичайно сильний. Він каже, що Совєти підчас своєї першої фінської кампанії не хотіли показати своєї справжньої сили, хоч та сила вже тоді була велика. Вони, маючи в руках ціле господарство нації, витрачали всі ресурси на те, аби себе узброїти, занедбуючи цілковито потреби цивільного населення. Проте він запевняє своїх земляків, що німецька армія робить успіхи і вийде переможно з цього конфлікту. Її завданням, говорить він, не є лише змусити совєтський режим скапітулювати, тільки цілковито знищити совєтську армію і здобути стільки земель від Совєтів, щоб ними зробити европейський континент з економічного боку самовистарчальним.

ЧОГО ХОТІЛИ ЯПОНЦІ?

ТОКІО. — Японська новинкарська агенція Домеі говорить, що теперішній начальний вожд японських морських сил, адмірал Ямамото, вже рік тому був заявив, що він стремить до того, щоб у Вашингтоні, в Білому Домі, подиктувати американцям услівя миру. Та агенція далі говорить, що вже рік тому він готувався до цього несподіваного нападу на Гаваї, який тепер виконав.

ГІТЛЕР ХВОРИЙ.

АНКАРА. — В німецьких колах в Анкарі, говорять, що Гітлер є цілковито виснажений тими турботами, яких вимагає від нього війна. Лікарі звелілі йому негайно удатись до свого баварського схоронища в Берхтесгаден на довший відпочинок. Вони кажуть, що він так вичерпаний зо сил, що коли не покине всего і не піде на довший відпочинок, може йому прийти кінець.

ЛІБИСЬКА КАМПАНІЯ ДАЛІ УСПІШНА ДЛЯ БРИТІЙЦІВ.

КАЇРО. — Німецько-італійські війська кинули тепер до бою всі рештки своїх сил і звели недалеко Ель Газелі великий бій з британськими силами. Перший зудар вони цілковито програли. Розпучливі бої ведуться далі. Британці повели окружну акцію, при помочі якої хочуть відтяти від баз головну частину військ держав „осі".

БОМБА ВБИЛА ШІСТЬ АГЕНТІВ ГЕШТАПО.

ПАРИЖ. — Невідомі справники кинули бомбу до німецького касина і вбили на місці шість агентів. Гештапа. Справника не зловлено. В іншім місці в подібний спосіб теж кинено бомбу до німецького клюбу, але внаслідок спритности одного вояка, ту бомбу викинено назад на двір, де заки вона експльодувала.

ГОН КОНГ ДЕРЖИТЬСЯ.

ЛОНДОН. — Залога Гон Конгу держиться добре і хоч є побоювання за Гон Конг, та залога заявляє, що ніколи не піддасться японцям. Вона має подостатком амуніції, харчів, та інших необхідних до довгої облоги продуктів. Зате база в Сінгапор в останніх днях знайшлася у поважній загрозі.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить псилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗАПОВІДАЮТЬ ОХОРОНУ І ОБОРОНУ

Американці українського походження належать до тих, що є найновішими громадянами і жителями цього краю. Бо з усіх іміграцій — українська іміграція наймолодша. У них, зовсім природно, є ще найсвіжіша память про переслідування в Европі, про які знають з особистого досвіду, чи з оповідань своїх родичів чи рідні, що прибула зо старого краю. А в тому знають ті америкаці теж і про ту трагедію, яку переживав український нарід в 1914. році під Австрією, коли то з вибухом війни на приказ польських старостів і на фальшиві доноси виарештували польсько-німецькі та мадярські жандарми десятки тисяч невинних українських людей, з яких велику частину вивішано, а другу загнано до концентраційних таборів. Очевидно, що все те було нічим іншим, а тільки диким і варварським нарушенням тих громадянських свобід, що їх ніби ґарантувала австрійська конституція. Було це вчинком, доконаним з національної пімсти, на підставі нікчемних доносів. Вправді потім, по роках, суди звільнювали ось так покараних людей від вини і кари, але життя чи здоровля вже їм не могли повернути. Подібне до цього діється тепер на тих усіх европейських землях, що стогнуть під диктатурами і наїздниками.

Маючи перед собою образ ось такої нещасної Европи, а знайшовшись у справжній війні, добре, що чуємо від нашого уряду, що він докладає зусиль, щоби були заховані Права Людини, щоби громадські свободи не були ніяк нарушені, оскільки це тільки можливе. Про ці справи говорить широко Р. Бидл, ґенеральний прокуратор, а його завваги поміщуємо на іншому місці. Та заразом хочемо звернути увагу на таке, що досі нанесло багато шкоди американським українцям і організаціям.

Ґенеральний прокуратор, підкреслюючи, що всяку зрадницьку акцію треба поборювати всіми засобами всім громадянам, теж зазначує, що є між нами „невідповідальні елементи", що під плащиком патріотизму, доконують таких діл, що ідуть на руку націстівсько-фашистівській пропаґанді й викликують паніку та воєнну гістерію. До тих „невідповідальних" належать і ті, що „беруть участь у безпідставних сплетнях", що „несправедливо обвинувачують свого сусіда" і тим причиняються до переслідувань людей, несправедливо запідозрених в нельояльности. Отже ґенеральний прокуратор заявляє, що ті люди, що так поступають, не виконують ніякої патріотичної роботи. Навпаки, вони поводяться так, якби це не була американська земля, а така, що є під владою диктатур, де такі методи практикуються. До цього додамо: Між такими „елементами" є також і такі, що мають українські призвіща. . .

Ґенеральний прокуратор запевняє, що уряд має змогу і силу вдержати порядок і обезпечити край перед підривними елементами чи тими, що відносяться ворожо до краю і уряду. Він теж, віримо, розрахується зґодом і з „невідподальними елементами", що теж шкодять нашому краєви.

Рекорд Обману

Послання президента Рузвелта до конгресу в справі японсько - американських відносин є історичним рекордом, котрий повинен переглянути не тільки кожний, що хоче зрозуміти ці відносини, але й той, що взагалі хоче зрозуміти поведінку японців у міждержавних справах.

Американці стрінулися вперше з японцями в половині 19. століття, коли американський комодор Пері заплив до Японії й своїм впливом штовхнув Японію на дорогу звязків зо західнім світом. Японія з того часу стала приймати західню культуру.

Америка держалася супроти Японії тої самої політики, якої держалася супроти інших азійських держав і народів: справедливого й рівного трактування. Вона не посягала по нічию незалежність, хотіла мати прихильність кожного народу й держави.

Японія своїми публичними заявами нераз цю політику піддержувала. Вона нераз робила державні зобовязання, випливаючі з такої політики. Між іншим вона дала свій підпис під угоду девяти держав Тихого океану, між іншим зобовязуючися шанувати незалежність Китаю.

Потім проти духа тої угоди Японія приступила до банди аґресорів, що під кермою Німеччини й Італії, прикрита плащиком антикомунізму, мала нападати на слабі, безборонні або неприготовані держави й загрібати їх під панування фашистівських держав.

Не дивлячися на свою заборчу політику японський уряд далі робив американському урядові заяви, що вони можуть полагодити свої справи в мирний спосіб. Від 1934 року йшли такі заяви Японії до Вашингтону. В той власне час, як вона робила ті врочисті заяви й зобовязання, Японія почала окупаційну, невиповіджену війну проти Манчурії. Японія станула виразно на становищі, рівнобіжному до становища Гітлера, що, мовляв, японці це вищий народ, якому прислугує панування над Сходом. У практиці теж політика Японії йшла по лінії політики Гітлера. Загарбавши Манчурію, Японія почала без виповідження війни окупувати Китай. Ця війна вже ведеться півпята літ.

Тепер Японія посягає по Індо-Китай, по американські посілости, по Тайлянд, по голяндські посілости. Власне останні тижні розкрили найкраще характер японської політики. Японський уряд повів з американським урядом переговори за мирне вирішення спірних питань на Тихому Океані й Далекому Сході. Для кращого обговорення справи він вислав до Америки спеціяльну місію. Коли переговори натрапили на труднощі, президент Рузвелт особисто апелював до японського цісаря за мирне вирішення справи. Цісар у відповідь на цей заклик запевнив президента про своє бажання мира.

Таку відповідь дав японський цісар в три години після цього, як його воєнна сила доконала давно приготований напад на американські військa й фльоту. Президент зовсім слушно говорить про зрадницьку політику японського цісаря, про рекорд перфідії, який мусить у всякому викликати почуття диву, страхіття й відрази.

Запевнення Бидела Щодо Громадських Свобід

(Ґенеральний прокуратор запевняє, що права громадян будуть забезпечені підчас війни, але зрадницька діяльність буде рішучо поборювана).

Ґенеральний прокуратор, Р. Бидл, у виразній заяві про політику департаменту справедливости, запевнив американців чужинецького походження, що свободи, ґарантовані Конституцією, будуть ревно стережені та особи, які стараються духово обезброїти американський нарід своєю згубною діяльністю, будуть відшукані та покарані.

Ґенеральний прокуратор промовляв 7. грудня в Дітройті на Американсько - Словянській Конференції стейту Мишиґен, в тій самій годині, коли японські бомби падали на американські посілости на Пацифіку. Прокуратор сказав представникам десяти міліонів чехів, поляків, росіян, югословян та українців, що департамент справедливости „затримає тих, що роблять заколоти, але буде охороняти інших проти переслідувань та дискримінацій".

Ґенеральний прокуратор підкреслив єдність країни та однакове стремління демократичних країн як найсильнішу зброю проти тоталітарної аґресії. Разом з тим застерігає, що важливість збройної загрози проти країни не є більшою від загрози духового обезброєння, яке може зявитись через „байдужність, незрівноваження почуття, або через злий намір тих, в руки яких" була довірена демократія.

„Ця загроза не є широко розвинута" — каже ґенеральний прокуратор. — „Права свобідних громадян сьогодня ліпше охороняються в цій нашій країні, ніж вони є чи можуть бути хоронені деінде в світі, пошарпаному війною. Та проте це духове обезброєння, про яке я говорю, насувається на нас кожний раз, як нарушується конституційні права особи, або якої меншости. Кожне нарушення демократизму, зроблене в межах нашої країни, є поміччю та втіхою ворогам демократизму поза її межами.

„Це обезброєння загрожує кожний раз, як робиться спроба викликати ненависть проти будьякої особи або осіб на ґрунті расовім, релігійним або з титулу національного походження. Це є поміч і втіха зовнішньому ворогови, коли один, свого часу національний герой, спускається до негеройського рівня в публичнім заклику до расового упередження. Це є поміч і втіха ворогови, коли бойкотується дрібного крамаря, злочин який полягає в тому, що його родичі або предки були німцями, італійцями або японцями. Це є поміч і втіха ворогови, коли фабриканти, що мають замовлення на зброю для захисту демократії, застосовують у себе інші міри до муринів.

„Це духове обезброєння, про яке я говорю, робить загрозливим вже саме існування „віґілянтських", бушуючих по ночах, чи таємних орґанізацій, що готові з будьякої причини взяти право у свої власні руки. Це є поміч і втіха зовнішньому ворогови, коли армія так званих „депюті-шерифс", складена наборзі з невідповідальних елементів, дістане в руки рушниці та коли їй місцеві чинники дадуть право встановити режім терору в якійсь з наших східних промислових громад; або коли банди замасковнаих людей вганяють на конях на півдні; або коли місцеві добровольці зберуться гуртом палити автомобілі, чи брутально напаствувати членів релігійної секти, відомої під назвою Свідків Єгови; або коли хто намагається викривити діяльність місцевого комітету оборони і перемінити його в ґрупу аматорів для полювання за шпигунами.

„Це є поміч і втіха зовнішньому ворогови, коли котрий американець піддасться масовій гістерії, що є одною з основних цілей націстично-фашистської пропаґанди, і несправедливо стане обвинувачувати свого сусіда, буде брати участь у безпідставних сплетнях, або приєднається до переслідувань свого сусіда".

„Я поділяю разом з вами те зрозуміле переконання", сказав ґенеральний прокуратор, „що диктатура, расова ненависть, релігійне упередження і заборона вільної преси й вільного слова — ці чотири ознаки поневолення — не можуть вкорінитись тривало дебто не було на цій зруйнованій та зритій бомбами землі. Я разом з вами є того самого переконання, що на світі нема більше місця для режіму, зродженого з насильства юрби, віґілянтизмом, і доведеного до повного розквіту такими способами, як навчання дітей шпигувати за власними батьками і доносити на них. Я разом з вами того переконання, що такий режім мусить упасти".

Прокуратор згадав з признанням за опір, що його всеще ставлять у підбитих европейських країнах люди, які люблять волю, зокрема в Югославії, та підкреслив тотожність цього духа опору з нашим, американським.

„Ми, в Америці", — сказав він, „покладаємось на зброю і узброюємось добре. Але, хоч це важне, я не гадаю, що це все. Я не вірю, що теперішня й майбутня наша сила збройна є основою, на якій будуємо наше переконання, що у війні, чи мирі, ми лишимось таки вільними. Разом з тими, що працюють тепер під нагайкою у Польщі, або чекають на свою чергу, щоб бути розстріляними у Сербії, я вірю, що це переконання має свою міцну основу в твердій, непохитній волі, в зединеній волі всіх людей, спільною вірою яких є воля, спільним жахом — поневолення. Я вірю, що наша зединена воля, як громадян демократії, буде тверда як скеля, та що об цю скелю розібється в свій час ця перестаріла вже тепер хвиля майбутности, як її названо".

Прокуратор Бидл заявив, що не все легко відкрити підпольні акції, які загрожують підриванням єдности. Часто вони виступають під машкарою патріотизму, прибираються прапорами і ховаються за фальшиву присягу вірности. Такі підпольні чинности ґрають на нашім страху.

„Є спроби", сказав він, „щоб поширити страх між нами самими, звернути його проти одиниць і меншин певної раси, релігії або певного національного походження. Атаки проти чужинців ведуться поважно, так, навіть у салях Конґресу Злучених Держав".

В боротьбі з цею акцією Федеральне Слідче Бюро Департаменту Справедливости (ФБІ) має до розпорядимости дуже відповідальне і досвідчене тіло урядовців, заявив ґенеральний прокуратор. Воно працює поволі і обережно, вимірює удар лише тоді, коли воно певне щодо фактів. Він підкреслив основність та досвід ФБІ в слідствах, бо надіється, що це буде „служити осторогою багатьом аматорамдетективам, які думають, що вони можуть віднайти чужинецьких шпигів та аґентів". Він радив, щоб „аматори-детективи й інші люди з доброю волею" залишили ту справу для ФБІ.

Він називає ФБІ рукою уряду, яка збирає факти. „Воно відкидає", запевняє він, „точку погляду, яка веде до методів Ґестапо проти тих, кого воно має підставу підозрівати. Воно не висуває політичних тверджень перед фактом, ні не виступає з остаточним осудом після факту". Він вказав, що слідчі заходи ФБІ, які недавно привели до затримання багатьох доказаних та признавщихся шпигунських аґентів, були ведені згідно з тими принципами; що розшуки були обмежені до певних фактів, та що ФБІ передало наслідки розшуків відповідним установам для діяння, без ніяких пояснень чи порад. Всеж таки, як казав він, департамент справедливости хоче мати: співпрацю кожного льояльного громадянина, всі інформації, які він може дістати, та кожну правдиву вказівку щодо непевної діяльности. В той же час вважає частиною своєї праці рішучо поборювати „кожне перекручення демократичної ідеї, яке може торкатись подібної слідчої праці".

Відділ Цивільних Свобід при Департаменті Справедливости буде відґравати зростаючу, важну ролю в справах країни, на думку ґенерального прокуратора. Цей відділ вже працює в порозумінню з місцевими представниками і адвокатами, аби охоронити права осіб та меншин.

„Головною основою діяльности Відділу Цивільних Свобід" — каже ґенеральний прокуратор, „є Реєстр Прав Громадянина („Бил оф Райтс"). Зловживання, які цей відділ старається направити, то є — відмова прав, якими Конституція рівно наділила всіх громадян нашої країни. Приміром, одним зо завдань відділу було — знести працю за позички, так зване „піонейдж", в південних стейтах. Другим — підтримка управнених виборців в їх стремліннях користати з права голосу у випадках, коли їм відмовлено цього права. Третім — підтримка права робітників мирно без перешкод орґанізувати юнії.

„Цей відділ департаменту справедливости буде провадити свою працю надалі та поширить її там, де треба, аби дати захист безпомічним жертвам переслідувань або гістерії воєнного часу. Не є таємницею, що департамент справедливости зробив пляни для охорони чужинців з ворожих країн у випадку більш суворого поготівля. Ми маємо добру підставу вірити, що більшість чужинців в нашій країні це люди мирні та послушні законам. Ми будемо затримувати чужинців, які роблять неспокій, замішання, але будемо охороняти інших проти переслідувань та дискримінації.

„Зарозом я є свідомий, що урядові заходи не можуть самі зберегти або запевнити демократичні ідеї, так само, як не можуть їх знищити. На останку, коли буде поставлена на іспит здібність цеї держави як демократії, щоб видержати, — то ми самі будемо тими, що будуть у цьому рішати".

(Common Council—F.L.I.S.)

А. Ф. П. ЗАБОРОНЯЄ СТРАЙКИ ТА ХОЧЕ МИРУ З К. П. О.

ВАШИНГТОН. — Провідники Американської Федерації Праці домагаються, щоб всі робітничі юнії приняли загальні принципи американської робітничої політики з першої світової війни, яка полягала на тому, що заборонено всі страйки. Вони рівнож пропонують, щоб замиритись з конкуренційною юнією К. П. О.

НА СЕЛІ

Повість

(16) М. ШКОЛИЧЕНКА

— Гм! — відворкнув дід Омелько, — я й сам уже думав про це нераз, та ніяк собі не второпаю, через що воно так! У панів завжді більше діла, ніж у нашого брата, — це так, алеж я знаю, наприклад, панночок — Уляну Іванівну та її сестру, — вони теж пани, а отже подивіться: наймички у їх нема ні однієї, господарство їх зовсім не менше, бо у їх окрім корови є ще і гуси і качки і кури, індики, свині, — усеж отсе треба нагодувати, доглянути; так само для себе і обід треба зварити і сорочки попрати і в комнатах поприбирати... Сад і будинок у їх, правда, менший, а проте всюди і чисто і лагідно, і можете побачити що дня, як вони сидять собі у двох та або читають книжку, або старша шиє, а менша на скрипці грає, Та щеж отся менша, я вже вам казав колись про неї, ще і в місто їздить, учить там панських дітей... Мабуть у нас, пане, все так робиться через те, що є хазяїн та нема хазяйки. Не наше, не чоловіче діло заводити хатній лад; це не по нашому стану, не зуміємо ми і не придумаємо з вами такого хатнього порядку, який не думаючи заводить кожна жінка?хазяйка.

— Так у нас же їх, діду, аж дві, — завважив Мисак.

— Дві, то дві, та що з того, — вони всеж таки наймички, а не хазяйки. Хазяйка робить для себе, а наймичка для пана. Що хазяйка зробить за годину, те робить наймичка весь день, та ще й спішучи робить, а діло все таки не те вийде. Хто його знає, чого воно так, а тимчасом всюди і завжді так. А от дайте сюди справжню хазяйку, то побачите, що наймичкам і робити буде нічого, — сидітимуть на куховарні та співатимуть або хихикатимуть лузаючи насіння. Це вже я нераз спостерігав на свойому віку.

— Так щож нам, діду, робити? Мені що дня спадає на думку, що одному держати три душі наймитів — це і багато і зайво, алеж разом з тим бачу, що дві душі не справляються.

— А я вам, пане, мав розказати ще таке: позавчора, як ото перевозили ми з чоловіком дрова, зустрілась з нами Уляна Іванівна; вона комусь несла лікаретво. Так от як зустрілися та поздоровкалися з нею, так вона й питає мене:

— Чула я, діду, що твій пан зовсім уже переїхав у Затишок.

— Переїхали, — кажу, — слава Богу!

— Він сам живе, чи і сімю має? — питає вона про вас.

— Ні, — кажу, — самі собі.

— А на щож ви аж двох наймичок наняли? Що вони у вас роблять?

— Звісно що, — кажу я, — по хазяйству все — печуть, варять, миють та прибирають.

А вона засміялась тай говорить:

— Не вмієте ви хазяйнувати з своїм паном, от що! Одному панови та троє наймитів, — це дуже по панськи!

Я засміявся, а все таки задумався, бо справді у нас якось не так ведеться, як треба, а якби це слід — святий його знає!

— Одно слово, діду, я бачу, що ви знову навертаєте до свого, хочеться таки вам, щоб закохався я в Уляну Іванівну та одружився з нею.

— Хочеться, — це правда, я не криюсь.

— Через щож хочеться вам, щоб одружився я безпереміню з Уляною Іванівною?

— Через те, що Уляна Іванівна самим Богом призначена для вас. Як подивлюся я на неї, так і в голові моїй не вяжеться, щоб вона могла бути чиєюсь іншою панею, а не вашою. Така вже мабуть і її і ваша доля. Не дурно мабуть оселились ви саме тут, а не десь інше. Так уже доля ваша склалася, так уже вона робить, нікого не питаючись.

— Добре, діду, а якже вийде так: ви про Уляну Іванівну думаєте і говорите одно, а вона друге — візьме та вашому панови і піднесе оттакого гарбуза? — Мисак показав руками. — Що тоді ви про долю скажете?

— Ніколи в світі! — аж підскочив дід Омелько.

— Так хібаж ви сватали її, чи що? — незадовольненим голосом запитав Мисак.

— Сохрани мене Мати Божа! — перехрестився дід і образливо додав: — Хібаж таки я, пане, божевільний, або дурніший від усіх на світі? Кажуж вам, що я тільки почуваю це в своїй душі, вірю, що так воно складається.

— Так то, так, а отже ви мене сватаєте, впевняєте... Так само і з нею могли говорити.

(Дальше буде).

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

З МУЗИКИ

БАНДУРИСТ ВАСИЛЬ ЄМЕЦЬ

(З нагоди його 30-літньої, високо-культурної праці для „Рідного Мистецтва").

Це, що я задумав тут написати, не буде якоюсь фаховою „дуже вченою" критикою-аналізовою професора Ємця, ні переданням безчисленних критик про нього.

Тому то: не кладу великих окулярів на ніс, не впихаю гусячого пера за вуха, не підпираю голови кулаком і не вдаю... великого „спеца"... Дивлюсь лише прижмуреним оком в минуле — на 1919. рік, коли то я в Камянці Подільському вперше Ємця пізнав і почув незабутню його гру.

Заки це зроблю, хочу передше піти за Ємцем, (але разом з вами, Дорогі Читачі), — аж його родинного села, „подивитись" на ту вербу, що з нької, в літі 1912. року майстер Антін Папликинський йому бандуру зробив, а на якій він і донині грає. Дальше „потягнемось" за Ємцем по: Україні, Росії, Закарпаттю, а там „вступимо" до Праги, Берліна, Антверпен, Брюссель, Парижа, Ніцци, Ню Йорку, Бостону, Шікаґа, Торонта, Монтреалю, Винніпеґу, і т. д., — **та задержимось на краю... Вашої Громади... і Вашого міста, куди Ви напевно і то скоро п. Ємця з ювилейним концертом запросите!...**

Дещо про бандуру.

Бандура, це наш питомий, своєрідний, історичний інструмент. Леґенда передає, що славному козакові Перебенді подарувала першу бандуру — „зява-дівчина", котра себе „Волею України" називала. Через цю чарівну дівчину, козак Перебендя став славним бандуристом на всю Україну, за що його Тарас Шевченко у своїй поезії увіковічнив.

Бандура була фанфарою козаків перед їх походом в бій.

На бандурі і Т. Шевченко грав, та за її помоччю свою тугу й думи „виспівував"..

І славний гетьман, Іван Мазепа, мав грати на бандурі.

Можна догадуватись, що гетьман найбільше грав тоді, як старе його серце, молодою любовю „цвіло", та коли розум „сварився" зі серцем за його гарячу любов до молодої Мотрі.

⁂

Перейдім ще до хлопячого віку маленького Василька, до села Шарівців на Харківщині.

В цих Шарівцям родився наш Василько, року Божого... того й того..., (метрики я не бачив).

Родичі його, (як з життєписі довідуємось), — любили спів і музику, а навіть, (як на ті часи!) — „чудасію"-фонографа мали.

Мусіли це бути люди небуденні, бо сина Василька до ґімназії післали, та допомогли й університет покінчити. Належно оцінити таких родичів-селян потрафить лише цей, що рівнож, як і Ємець, — корінням в село „забігає"... Я це прекрасно розумію і оцінюю!!

Хто був при народженні Василька, я не знаю, **але догадуюся: була там напевно і... „Муза", що при хрещенні... за панотцем і собі на Василька „хухнула", великим таланом обдарила, а в серце аж по береги „Святої любови" для цілої України „налляла"!...**

І та „Українська Муза" вивела зчасом Василька із Шарівців і... вже Василем провела широкими світами, по Европі, — через океан, — по Канаді, по Америці... розсіваючи його слідами велику славу йому, а через нього і всій Україні!

Всюди іде за Ємцем та сама його бандура, що вже чотири рази „розсипалась", — переходила тяжкі „операції"... і за кожним разом здібні майстри-фахівці так її понаправляють, що вона, (по „операції") гейби чоловік зі свіжою кровю — ще краще грає!...

Зроблена ця Василева бандура з **української верби.** Верба серед нашого народу дуже популярна, бо нема майже села, деби вона не росла. Вербу наш нарід і в поезії оспівує. (Питає): „Ой вербо, вербо, кучерява, Хтож тебе вербо скучерявив?" — (Верба відповідає): „Скучерявили тучі громові, дощі градові, Гей, гей дощі градові""...

Певно і у Василеву вербу били: тучі громові і дощі градові, а самого Василя, (через його бандуру!) — нераз била злоба і заздрість, таки своїх, рідних земляків!... (Вичитав я про це в одній із статтей про Ємця).

Камянець Подільський, 1919. р.

Я пізнав Ємця і вперше почув його чарівну гру на концерті у Камянці Подільському в 1919. році. І хотяй від тоді вже 21 років минуло, але я, **(гейби це було вчора!)** — все його бачу і чую!...

Саля наелектризована ентузіязмом публики, стіни дрожать від оплесків. Я вперше почув тоді бандуру, у виконанні правдивого майстра-віртуоза, Василя Ємця.

Перо моє заслабе, щоби я **міг бодай в маленькій частині** передати мої враження на папері.

Дуже влучно писав один критик, що... **„бандура в руках** Ємця говорить людською мовою. Вона плаче, вона сміється, вона співає"...

Я мав враження, що тих 36 струн бандури „не кінчаться" на бандурі, що їх якась невидима сила „продовжила"... і всі... на Ємцеве серце... „почіпляла"!...

Пальці Ємця метеликами літали..., а струни... серцем грали... і серця всіх слухачів неначе морем „гойдали"!...

...„Бандуристе, Орле Сизий в небеса літаєш; Зірок красних крильми крешеш, сонечка черкаєш"!...

30-літній Ювилей.

Бандурист Ємець, це наш тут за Океаном — Великий, Славний Одинак, — другого такого не маємо!

Хто так, як Ємець, послужив чесно і славно цілих 30 років свойому народови, той має повне право вимагати, щоби цей нарід показав свою вдячність і пошану до нього!

Інші народи обдаровують своїх славних людей великими почестями, ордерами, грошевими дарунками, та досмертними пенсіями.

Цього напевно Ємець від нас не сподіється!

Але заслужив він собі у нас на це, щоби ми, (шануючи його великі заслуги!), **всюда масово його концерти відвідували!!**

Я певний, що зроблять це нюйорчани, і **21. грудня, ц. р. Бетовен Голл,** (де відбудеться ювилейний концерт Ємця!) — так „запакують", що Ємець буде змушений концерт повторити!

⁂

Не всі самособою бачили тепер Ємця і готові думати, що він (певно), при 30-літнім ювилею, десь ледви ногами волочить. Нічого подібного! — Ємець все ще такий, як я його бачив в 1919. році. Постава: струнка-військова, фіґура з переду „не вигнулася", очі іскрами світять, зуби перлами сміються, а волосся на голові „гривою-шторцом" стоїть, лише дещо „припорошене".

Хто визнається на людях, а стрінувши пана Ємця перший раз на вулиці, той відразу пізнав би, що Ємець — артист!... Та Ємець не з тих артистів, що то індиком „надуваються", через ніс говорять, і, (хоч ростом маленькі!) — все на вас „згори" дивляться!

Він з тих артистів, що при зустрічі з ним, щось вас магнесом до нього тягне, і по кількох щойно словах розмови, ви стаєте з ним старими знакомими — приятелями...; вже й „камізельку" перед ним отвираєте, — бо готові його... „за пазуху" сховати!...

От такий то Василь Ємець!

Михайло Голинський,
оперовий співак.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЗНОВ „УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ"

Тому сім літ з малих початків у Дітройті, Мішиґен, виросла сценічна штука, що за один рік облетіла малощо не всю американську Україну. Ставлено її на більші чи менші розміри по ріжних українських громадах, від Шікаґо до Філядельфії, понад 50 разів; в деяких місцевостях і по два-три рази. Видко, штука здобула собі уподобання нашої публики.

Оцею штукою є „Українське Весілля" в обробленню д-ра Лонгина Цегельського. Весілля як весілля; кожне українське весілля в старім краю тягло сільську публику до себе. Ціле село брало в нім участь, як не безпосередно, будучи на нім, то посередно, приглядаючися йому хочби споза тину. Бо весілля все збуджує людський інтерес; цеж культурна точка людського життя, вихідний пункт для будучности роду, громади, народу. Тому то й воно так обставлене поезією, церемоніяльностю, символікою, обрядами та святочністю. Через те й „Весілля" д-ра Цегельського так популярне серед американських украінців. Йдучи на його виставу, почувається чоловік наче знов у своїх молодих літах, переноситься на три години у Старий Край.

Це мабуть й є головною атракцією цеї штуки, котра позатим має всі сценічні прикмети, які запевняють їй успіх. За те подбав уже автор, що з безмежного багацтва фолькльорного матеріялу, що його дає українське весілля, вибрав лиш те, що найважніше, наймаркантніше і найкраще, та дав цим робом таку сценічну річ, що все буде займати увагу глядачів.

З весільного фолькльорного матеріялу можна скласти прекрасний балет, або теж прегарний водевіль, що міг би облетіти найбільші сцени світа. Таке там багатство ситуацій, красок, одягів, ефектів, мельодій та танку. І може й найдеться хто, що зробить це. Тоді воно потягне ґужу публику, спопуляризує фолькльону красу України у світі. Але питання, чи припаде воно тоді до смаку нашій масі. Д-р Цегельський мабуть впав на щасливійшу ідею, оброблюючи своє „Весілля" на народну, сільську манеру. Були проби „зінтеліґенцити" оце саме „Весілля", розкладаючи музику весільських пісень на чотири голоси, або знов встановляючи мистецькі соля чи дуети, аби дати нагоду „вченим" співакам виступати в нім. Вони одначе лишень псували його природну сільську красу. „Весілля", як воно оброблене д-ром Цегельським, остає рідним і близьким нашій масі. Тому вона так масово спішить бачити його.

Ось ставлено його знов на днях двічи — в Дітройті і Гемтремку, Мішиґен. Дехто ворожив: буде невдача! публика має забагато інших розривок чи видатків! — А міжтим в обох містах салі були цілком заповнені. І публика виходила захоплена, справді вдоволена, розанімована; бо була на весіллю — мальоничім, багалицьким, гучнім, старокраєвім весіллю...

А тепер — як довідуємося — оце „Весілля" вибирається знов на туру по Америці: в суботу, 20. с. м., буде в Пітсбурґу, Па., в неділю, 21. с. м. в Клівленді, О., а потім в інших громадах. Всюди ставить і режисерує його сам автор, а грають його три окремі гурти: з Дітройту-Гемтремку, з Джерзи Сити і з Оборну, Н. Й. Перший гурт помагав авторові вишколювати і вести п. Василь Мельничук, другий п. Василь Ґела, а третій п. Константин Щит-Орлик, що вже перед шести роками самі ставили або помагали авторові ставити цю штуку в ріжних місцевостях.

„Весілля" д-ра Цегельського не є льокальним весіллям чи знов весіллям якоїсь особливої частини нашого народу; воно не подільське ані гуцульське чи лемківське, не галицьке або придніпрянське — воно загально-українське. В основі весілля зі Слобожанщини чи Кубанщини те саме, що в Холмщині чи в Гуцульщині; лиш в детайлях є ріжниці, як є ріжниця між побутом гуцулів і слобожан, холмщаків і кубанців. Ось возьмім хочби сцену сватання в редакції д-ра Цегельського. Взяте воно головно з Слобожанщини та Гетьманщини (Задніпровя). Але в основі й галицьке сватання подібне до нього, хоч не так багате вораціях головного свата. Та конець цеї сцени вже чисто галицький зі своїми „многоліттями" та згадками про Січових Стрільців.

Ось так переведено всі сцени „Весілля": в одній виступає більше елемент гуцульський, в іншій подільський і одна пісня з Холмщини, а друга з Гуцулії чи з Волині. Те саме і в танцях: є там подільський козачок, є покутська коломийка, є гуцульський аркан, а є і степовий козак. Щоб уможливити це та зробити це природним, автор скомбінував дієві особи свого „Весілля" з ріжних земель України; тому молодий („князь") це гуцул, січовий стрілець, що в часі походів спізнавши і полюбивши дівчину з Поділля, жениться опісля з нею.

Яке враження робить це „Весілля" на нашу масу, це показує многократний досвід. Салі все переповнені, публика захоплена, хоч і чути завваги: „У нашім селі трохи інакше". А дайте його в тій самій місцевости в друге і в третє, а все будете мати публику.

А як-же з чужими людьми?

На останніх виставах в Дітройті і Гемтремку було й дещо чужої публики, інтеліґенти, що інтересуються фолькльором, люди, що знають фолькльор половини земської кулі. Вони вийшли очаровані незрівнаним багацтвом обрядів, мельодій, танків, костюмів і красою нашого весілля. Обсервуючи „старосту", як він парадував з „булавою", а властиво з патерицею, умаєною квіттям і стрічками, одна з американок — сама вчена фолькльористка — завважала: „цеж така сама патериця (staff), як в провідника Діонізійських ігрищ на старогрецьких вазах"...

Нехай же оце „Весілля" гуде по наших громадах та нехай нагадує нам рідні села, від яких ми тепер китайським муром відгороджені. А молоде покоління нехай вчиться на нім любити старинну культуру своїх батьків та прадідів.

Любитель українського мистецтва.

Перший драпач неба (скайскрепер, „Ди Сингер билдинг", мав 47 поверхів.

Учені говорять, що павуки живуть на землі коло 30,000,000 літ. Днесь є 40,000 відомих родів павуків.

Як Поширюють Серед Американців Знання Про Україну?

(В тій рубриці подаватимемо імена тих осіб чи організацій, що будуть закуповувати книжки про Україну і українських людей для американських інституцій чи американських визначних людей).

Філядельфія, Па. — Др. Ґалай переслав $40.50 як частину замовлень філядельфійської громади на „Історію України" і книжку „Богдан — гетьман України", що призначені для поширення серед американців. Українсько-Американське Товариство Горожан замовило по дві зо згаданих книжок, а Братство св. Юрія теж по дві. Дві „Історії України" М. Грушевського вислано до п. М. Дубаса, а одну до п. І. Пеленського. Знову одну книжку Ю. Вернадського „Богдан — гетьман України" вислано д-рови П. Дубасови.

Джемейка, Н. Й. — Братство св. Юрія, відділ 160 У. Н. Союзу, закупило по примірникови „Історії України" М. Грушевського і книжки Ю. Вернадського „Богдан — гетьман України" для Джемейка Лайбрері.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

П. В., Бофало, Н. Й. — Дякуємо за витинки і пояснення. Це дуже важно нам знати, хто кладе головою за Америку, а є з українського роду. І хто тільки дізнається про це, повинен нас повідомити, щоб ми могли про це написати в нашій газеті.

І. Б., Сейнт Луіс, Мо. — Думаємо, що над тими справами нема чого розводитись. Тепер війна. Діються великі річи. Тому треба спрямовувати думки куди інде. Треба дрібне оминати. І вибачати.

„Дідуньо". — Честь Вам, що так розумно дбаєте за своїх внуків та посилаєте на Різдво книжки, видані нами англійською мовою. Тішить нас, що так добре розумієте, чому так треба робити, особливо в Вашому випадку.

М. Д. — Розуміємо Вашу добру волю, щоб зрушити громаду. Але буде краще, коли Ви напишете про щось позитивне, про те, що зроблено, хочби тоно було невеличким ділом, от хочби закупом „Історії України" чи „Богдана" та розповсюднення їх між американцями, або між нашими людьми, бо й вони повинні мати. Навіть така акція може започаткувати „роботу" та збудити людей зо сну.

Т. О. — Ваші слова патріотичні, але віршовання не є добре. Можна собі на такий лад і „заколядувати", але не можна в газеті друкувати.

о. С. М. — Вже є два довгі дописи про те саме, а більше годі.

ҐЕНЕРАЛ ОСИП Р. АПАНАСЕНКО,

командант червоної армії на Далекому Сході, котрого недавно перенесено до Центральної Азії, де він буде командувати армією з 400,000 вояків.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ВУНСОКЕТ, Р. АЙ.

Листопадове Свято.

Дня 30. листопада н. р. українська ромада, при співучасти Сестрицтва Н. Д. Марії, Союза Українок, Тов. „Січ", Українсько-Американського Ситизенського Клюбу, молодечих клюбів, відділу ОДВУ та Тов. ім. Івана Франка, влаштувала листопадове свято. Місцевий парох о. Д. Д. Лещишин відслужив по Богослуженні панахиду за полеглих борців.

Свято почалося відспіванням американського національного гимну, та „Не пора", які відсівав місцевий хор „Боян". Відтак о. Лещишин виголосив вступне слово про значіння свята, він рівнож пригадав нам наші обовязки як американських горожан супроти нашої Батьківщини Америки. Малі діти, а саме Люнця Лещишин, Надя Рапко, маленька Коцюба, А. Рабожинська і Зенон Лещишин, віддеклямували вірші, підібрані на це свято.

Хор „Боян" під проводом Івана Карася відспівав ряд українських пісень, здебільша композиції М. О. Гайворонського. Виконання хору було бездоганним. Святочну промову виголосив о. Д. Д. Лещишин. Він переповів історію українського народу та його боротьбу за визволення. Промовець закінчив, що не зважаючи на теперішню неволю України, український нарід таки добється своєї мети та визволиться з чужої неволі.

Відтак відбулася сценічна картина п. з. „Різдвяна Ніч", в якій взяли участь такі аматори: Т. Лаба, М. Проборівський, І. Кокольський, К. Корніцький, Р. Борис, М. Карась, Єлисавета Житарук, М. Кузів, Є. Тепер, Е. Самборський і В. Бойко. Всі вони вивязалися добре зо своїх роль.

М. Ч.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

МІЛВІЛ, Н. ДЖ. Річні збори Тов. ім. Ст. Мельничука, від. 331., відбудуться в неділю, 21. грудня, в годині 2. пополудні. Проситься всіх членів і членниць, місцевих і позамісцевих, прийти на ці збори. Буде цілорічне справоздання урядників і контр. комісії, а також вибір уряду на рік 1942. Довгуючих членів просимо вирівнати свої вкладки по конець року. Буде також більше справ до полагодження. — За уряд: О. Гнатюк, предс.; М. Ключка, кас.; А. Романюк, секр.

МІЛВІЛ, Н. ДЖ. Річні збори Тов. Тов. Запорозька Січ, від. 347., відбудуться в неділю, 21. грудня, в годині 1. пополудні, в гали, де звичайно. Проситься всіх членів прийти конечно на ті збори. Контр. комісія і уряд здадуть справоздання за цілий рік і буде вибір уряду на рік 1942. Так само є інші справи до полагодження. Довгуючих членів нагадується, щоби прийшли і вирівняли свої залеглости. — М. Романюк, предс.; К. Глосніцька, кас.; Гр. Тимчій, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Річні збори Сестр. Любов, від. 37., відбудуться в пятницю, 19. грудня, в годині 7. вечером, в У. Н. Домі, 214 Фултон Ст. Проситься членниць місцевих і позамісцевих прийти на ті збори і начас. Урядники і контр. комісія здадуть справоздання з цілого року. Буде вибір нового уряду на 1942. рік. Будуть важні справи. Довгуючі мають вирівнати довг, бо будуть суспендовані. Просимо нових членниць прийти на наші збори і вписатися до У. Н. Союзу і до Сестриштва. Вступ вільний. — А. Пограничка, предс.; А. Огар, кас.; Е. Кардаш, секр.

ПЛЕНФІЛД, Н. ДЖ. — Річні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 372., відбудуться в неділю, 21. грудня, в годині 3. пополудні, в домі, де звичайно збори відбуваються. Просимо всіх членниць і членів прийти на ці збори. Це є річні збори і є багато важних справ до полагодження. Буде вибір уряду на 1942. рік. Довгуючих просимо вирівнати свої вкладки, щоби не переносити довгу на наступний рік. Не присутний член на зборах підлягає карі 1 дол. — Ю. Головінський, предс.; В. Реповець, кас.; И. Ярема, секр.

БАЙОН, Н. ДЖ. — Річні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 281., відбудуться в пятницю, 19. грудня, в год. 8. вечором, в У. Н. Домі, 33-35 Вест 19. Стр. Проситься всіх членів прибути на означений час, бо маємо багато справ до полагодження. Довгуючі члени повинні прийти і вирівнати свої вкладки. Буде вибір уряду на 1942. рік. — Ів. Довгань, предс.; Ст. Кебало, кас.; Л. Бачинський, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Тов. Запорозька Січ, від. 117., відбуде свої збори 20. грудня, в годині 7:30 вечером, у церковній гали, 28 Іст 7. Стр. Проситься членів обовязково прийти на збори та вирівнати свої довги, щоби секретар міг замкнути книжки до кінця року. Є також важні справи до полагодження. — За уряд: С. Малярський, предс.; Т. Ніновський, фін. секр.; Н. Чудакевич, рек. секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. Дж. — Річні збори Бр. св. О. Николая, від. 104., відбудуться в неділю, 21. грудня, точно в годині 3. попол., в Народнім Домі. Обовязком усіх членів прийти на цей мітінг, де буде справоздання уряду за цілий рік і вибір нового уряду на рік 1942. Довгуючі члени повинні вирівнати свій довг. Також будеться принимати нових членів. У той день наше Братство буде обходити свого патрона св. О. Николая. Кожного члена, котрий не робить й той день, проситься прийти точно в годині 9:30 рано до Нар. Дому, звідки всі разом з прапором підемо до церкви, де відправиться панахида за померлих членів Братства. Не явившийся член, чи то на мітінг, чи на виступ, буде караний після статуту, член 1 дол., урядник 2. дол. — За уряд: Т. Ющак, предс.; М. Вітів, кас.; Г. Мисак, секр.

СЛИКВІЛ, ПА. — Річні збори Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 126., відбудуться в неділю, 21. грудня, точно в годині 2. пополудні, в гали церковній. На порядку деннім буде справоздання урядників з цілорічного діловодства і вибір уряду на наступний рік та інші біжучі справи. Член або членниця, що не явиться на згаданих зборах, буде караний після ухвали. Просимо членів приєднувати нових членів і вписувати до Союзу своїх дітей, котрі ще не вписані. — За уряд: Кирило Павлечко, предс.; В. Кузьмин, кас.; Гр. Лидів, секр.

ДЖЕРЗ СИТІ, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Укр. Січ, від. 170., відбудуться в неділю, 21. грудня, в годині 6. вечером, в У. Н. Домі, 181-183 Фліт ул. Це є останній мітінг в цім році. Отож кожний член і членниця повинні прийти й заплатити свою вкладку до У. Н. Союзу і до Тов. Січи, щоби не переносити довгів на наступний рік. І є більше важних справ, котрі повинні бути закінчені при кінци року. Проситься привести своїх знайомих, щоби ще можна їх вписати в члени У. Н. Союзу перед закінченням старого року. — Т. Наконечний, фін. секр., 16 Sanford Pl., Jersey City, N. J.

ТАВНТОН, МАСС. — Річний мітінг Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 122., відбудеться в неділю, 21. грудня, в годині 2. пополудні, в Товариськім Домі, 14 Мейпел Евені. Обовязком кожного члена і членниці бути на мітінгу. Також проситься довгуючих членів вирівнати свій довг, а не пізніше як до 21. грудня. Той місяць є станній в тім році, то гроші муситься вислати до У. Н. Союзу скорше, а не так, як бувало попередних місяців, аж в останнім дни. Котрі члени не заплатять начас, то будуть суспендовані. Проситься всіх членів прибути на означений час, бо буде вибір нового уряду на наступний рік. — За уряд: Харатон Салата, предс.; Андрій Проніцький, кас.; К. Сідзінський, секр.

ГАМТРАМК, МІШ. — Річні збори Тов. „Згода", від. 20., відбудуться в неділю, 21. грудня, в 1. годині пополудні, в Укр. Хаті, 2240 Грейлінг. Буде вибір уряду на 1942. рік. Проситься всіх прибути, а не явившийся член буде караний після товариського статуту. Прецім просимо молодь, щоби привчувалася до ведення організацій, бо нам старим вже вичерпуються сили, а це все буде залежати від вас. — За уряд: Матвій Прихідко, предс.; Михайло Сосновський, кас.; Іван Крупка, фін. секр.; Посафат Прихідко, рек. секр.

ВІД ТОВАРИСТВА УКРАЇНСЬКИХ ПРОФЕСІОНАЛІСТІВ

Адвокат Осип Чарновський, предсідник Товариства Українських Професіоналістів, проголошує, що це Товариство береться за поновне видання спису українських професіоналістів в Злучених Державах і Канаді. Він каже, що останні воєнні події в Европі й тут в Америці повинні заставити американців українського роду до серіозної задуми над тими подіями та над тим як можна їм допомогти визволенню українського народу. З цього боку треба, щоб всюди між нами запанували згода і єдність, щоб таким чином була створена сила, так потрібна для цього, щоб можна було завести в світі мир і новий лад. "Directory of Ukrainian Professionals", яке товариство задумує видати, каже адв. Чарноський, допоможе обеднати українських професіоналістів. Ті, що хочуть, щоби були поміщені в тій книжці їхні фотографії, повинні надіслати $3. На поміщення призвища професіоналіста з датами про його науку і діяльність треба надіслати $1 на таку адресу:

UKRAINIAN PROFESSIONALS ASSOCIATION,
3101 Barlum Tower
Detroit, Mich.

БРОНКС, Н. Й. — Річні збори Тов. Любов, від. 298., відбудуться в суботу, 20. грудня, в 8. годині вечером, в салі 3861 Трета Евеня, межи 171. і 172. стрітою. Кожний член і членниця мають прийти й вислухати справоздання уряду з приходу і розходу за цілий рік 1941. і взагалі всього маєтку Тов. Любов. Також здасть звіт контр. комісія і буде вибір нового уряду на 1942. рік. Напоминається всіх прибути як один хоч раз врік і привести нових членів. Тепер принимаємо без вступу до Товариства і У. Н. Союзу. Хто приведе члена, дістане нагороду від Тов. і У. Н. Союзу. Член або членниця, що не явиться на збори, підлягає карі після ухвали. — М. Федосик, предс.; В. Швед, кас.; Й. Сидро, секр.

БРИДЖПОРТ, КОН. — Річні збори Тов. Українська Січ, від. 59., відбудуться в неділю, 21. грудня, в гали церковній, 34 Біч ул., точно в годині 3. пополудні. Взиваеться всіх членів, щоб вже раз прийшли точно начас. Напоминається всіх членів, щоб принесли гроші і заплатили всі свої вкладки на тім мітінгу, бо тепер нема часу ходити по хатах за вкладками, бо всі роблять і час дорогий надармо їздити. Контр. комісія здасть справоздання, і буде вибір нового уряду на 1942. рік і щоб члени по зборах не нарікали, що урядники себе сами вибрали. Най прийдуть всі на річні збори і переконаються, в який спосіб наше товариство вибирає новий уряд. Кожний член може бути урядником, коли захоче посвятити себе для товариства і У. Н. Союзу. Приведіть зі собою нових членів як до нашого Товариства так і до У. 7. Союзу, а дістанете за те нагороду. — За уряд: Дм. Чернявський, предс.; Мих. Галькевич, секр.-кас.

РАНКІН, ПА. — Річний мітінг Бр. св. Григорія, від. 24., відбудеться в неділю, 21. грудня, в годині 2. пополудні, під ч. 334 — 2. улиця. Проситься прибути численно на річний мітінг, бо є багато справ до полагодження. Також буде вибір уряду на рік 1942. Хто ще не має вписані свої діти до У. Н. Союзу, то проситься вписати, бо тепер є нові поліси. — За уряд: Олекса Глова, пр.; Антін Кушнір, кас.; Микола Щур, секр.

ОКСФОРД, Н. ДЖ. — Тов. св. Миколая, від. 174., відбуде **річний мітінг** 21. грудня в год. 2:30 попол. в Ukrainian National Club, Lower Demark, Oxford, N. J. Проситься всіх членів явитись і привести нових членів. Не явившийся член заплатить кару після статуту. — П. Коваль, предс.; А. Савран, секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. Річні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 42., відбудуться в неділю, 21. грудня, в год. 2. попол., в льокали У. Н. Дому, 237 Гови Еве. Всіх членів і членниць проситься конечно бути на цих річних зборах. Буде звіт урядників і контр. комісії, як рівнож інші важні справи до вирішення. Хто з членів не буде на цих зборах, то заплатить кару так, як статут приписує. — Василь Юсипчук, предс.; Волод. Лелет, кас.; Петро Головачук, секр.

ВЕСТ САЙД НЮ Йорк. — Річні збори Тов. Свобода, від. 194., відбудуться 20. грудня під ч. 568 — 9. Евеня, межи 41. і 42. вул., в годині 8. ввечір. Проситься всіх членів прибути. Буде звіт уряду з року 1941. і звіт контр. комісії. Будуть вибори уряду на рік 1942. Звертаєсь увагу всіх членів, що місячні вкладки будеться принимати тільки на річних зборах. — Уряд: М. Демянчук, пр.; Т. Пітула, кас.; С. Гнатишин, фін. секр.

ВІЛКС-БЕРРІ, ПА. — Річні збори Бр. св. О. Николая, від. 99. відбудуться в неділю, 21. грудня, зараз по Сл. Божій, в гали церковній. Проситься всіх членів прийти на ті збори, бо на тих зборах уряд здасть справоздання з цілого року, а контр. комісія здасть справоздання касове з чого довідаєтеся докладно, скільки готівки є в касі, а скільки є на довгуючих членах. Проситься довгуючих членів прийти та вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі можуть бути суспендовані. — Уряд.

ЩО РОБИТИ НА ВИПАДОК ПОВІТРЯНОГО РЕЙДУ

2. Держіться Хати

Найбезпечнішим місцем вчас повітряного рейду є дома.

Як ви находитеся в такий час далеко від дому, ховайтеся до найближчого схоронища. Уникайте місць з натовпом. Не виходіть на вулицю.

Ворог хоче, щоб ви вибігли на вулицю, створили товпу, почали паніку. НЕ РОБІТЬ ЦЬОГО!

Як упаде запальна бомба, покроплюйте її з городового гумового вужа (але не зливайте її струєю води). Перейдіть до струї води, аби погасити огонь, що зчинила бомба. Вертайте знову до покроплювання бомби. Бомба буде горіти коло 15 хвилин, полишена сама на себе, або коло дві хвилині, коли її скроплювати водою. Струя води з курка або з ведра може спричинити її вибух.

При умовинах повітряного рейду, держіть ванну й ведра повні води, для вжитку пожарного департаменту на випадок якби тріс головний водопровід.

Як маєте „сода-енд-есид екстигвишер" (який перевертається горою вниз), вживайте його, приложивши палець до дучки вужа, щоб воду розприскувати. Не вживайте хемічного роду (малі валки течі) на бомби; це добре на звичайний огонь.

Але понадусе будьте спокійні і оставайтеся дома.

Виберіть одного члена родини на домашнього „ерейд вордена", котрий буде тямити всі правила й що робити. Найкраще на це надається матір.

АМЕРИКАНСЬКА ТРАДИЦІЯ. — Пані Колин П. Келі, з Бруклина, Ню Йорк, дізнавшися про геройську смерть свого мужа в бою з японцями на Филипинах, заявила, що вона не буде плакати. Каже, що вона зприводу події почуває передовсім гордість з геройської поведінки мужа. На світлині, в середині її покійний муж, коло неї їх синок.

ВПИСУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ І В ТАКИЙ СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧІТЬ ЇХ БУДУЧЧИНУ.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

ТАРЗАН, ч. 467. Ренегат.

Побачивши Вилйена капітан заговорив: „Ти опустив свій власний нарід. Коли тепер хочеш, можеш пристати до нас".

„А коли я не захочу до вас пристати, то тоді що?" — запитав Вилйено. „Ми кинемо тебе просто в море", відповів спокійно капітан.

Хитрий Вилйено усміхнувся і в своїй голові вже снував корисні для себе пляни. „Це добра доля привела мене до тебе", промовив він.

Ал-Тарик, капітан палядинського корабля, засміявся вдоволено. Тепер його очі впали на здоровенну фіґуру Тарзана.